

The purpose of the study is to substantiate the role of academic integrity in preparing higher education students for scientific activity and to develop effective mechanisms for its provision, taking into account the opportunities and challenges of using artificial intelligence..

The article summarizes the approaches of Ukrainian and foreign scientists to understanding the essence of academic integrity and analyzes modern trends in its provision in higher education. It was found that the use of artificial intelligence has a dual impact: it contributes to increasing the efficiency of teaching and research, but at the same time creates risks of spreading unethical practices, reducing the level of student independence, and complicating the identification of authorship. Key problems are outlined, including insufficient regulatory certainty, ethical challenges associated with possible algorithmic biases, and the need to adapt educational programs to new conditions.

The feasibility of a comprehensive approach to ensuring academic integrity is substantiated, which involves a combination of regulatory, pedagogical, and technological tools. Practical recommendations for higher education institutions are proposed, in particular, the development of clear rules for the use of artificial intelligence, the integration of academic ethics into curricula, the use of modern control tools, and the development of critical thinking among students. The importance of improving the skills of teachers in the ethical use of digital technologies is also emphasized.

It is concluded that academic integrity remains the foundation of high-quality higher education, and its effective provision in the context of digitalization is possible only if ethical principles are systematically integrated into all components of the educational process. The results of the study can be used to improve educational policies and practices aimed at forming a responsible and competent scientific community.

Keywords: *academic integrity, academic ethics, higher education, generative AI, critical thinking, scientific research, educational process, knowledge assessment, digitalization of education, artificial intelligence.*

Стаття надійшла до редакції: 27.03.2026.

Прийнято до друку: 18.06.2026.

Опубліковано: 30.06.2026.

DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2026.1.2>

УДК: 37.013.2:[001:343.533]

Принципи організації доброчесного освітнього середовища

Ольга БАШКІР,

<https://orcid.org/0000-0001-5237-9778>,

завідувач кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, 61022, м. Харків, Україна,
olga.bashkir@hnpu.edu.ua

Олена ДРУГАНОВА,

<https://orcid.org/0000-0002-5985-8293>,

професор кафедри освітології та інноваційної педагогіки
Харківського національного педагогічного університету імені
Г.С. Сковороди, вул. Алчевських, 29, 61022, м. Харків, Україна,
olena.druganova@hnpu.edu.ua

***Анотація.** У сучасному закладі освіти ефективність сприяє створенню безпечного, гнучкого освітнього простору, що враховує психологічні, фізичні та соціальні потреби здобувачів освіти і сприяє їхньому гармонійному розвитку. Доброчесне освітнє середовище, регламентоване Законом України «Про академічну доброчесність», забезпечує прозорість оцінювання, виявлення плагіату та корупції, формування довіри до результатів навчання та професійної цінності.*

На підставі узагальнення низки наукових робіт, присвячених питанням розвитку та вимог до освітнього середовища, академічної доброчесності з'ясовано, що доброчесне освітнє середовище закладу освіти – таке освітнє середовище, у якому всі учасники освітнього процесу системно дотримуються принципів академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, відвага до дії), забезпечуючи прозорість правил, справедливість оцінювання, повагу до авторського права, недопустимість корупції, плагіату та інших форм недоброчесності, що створює підґрунтя для довіри до результатів навчання та наукових досягнень і гарантує якість освіти.

У статті визначено засадничі принципи організації доброчесного освітнього середовища закладу освіти через призму його екологічності: принцип гуманізації (розкриття творчого потенціалу здобувачів освіти, захист прав і свобод, перехід спілкування від соціальної ролі до особистісної взаємодії, психологічну гігієну педагога як умови ефективної роботи); принцип діалогічності (партнерська суб'єкт-суб'єктна взаємодія, де діалог мотивує пізнання, зменшує стрес); принцип поєднання інформаційних і мережевих технологій з інтерактивними методами навчання (ділові ігри, ПОПС-формула, Six Thinking Hats, кейс-метод, сторітелінг; інструменти Story Dice, Padlet, Nearpod тощо; заміна прямих контактів мережевими комунікаціями у воєнний час, розвиток когнітивних умінь і соціалізації, створення експертного та проєктного середовища, активізація рефлексії та компетентнісного підходу); принцип безпеки та психологічного комфорту (захист від насильства, булінгу, конфліктів; впевненість, стабільність, моральність, позитивне світосприйняття, розкриття потенціалу для саморозвитку).

Ключові слова: середовище, доброчесність, освіта, гуманізація освіти, екологічність освітнього середовища, здобувачі освіти, принципи навчання, інтерактивні методи.

Вступ. Ознакою ефективності організації сучасного закладу освіти, як відомо, є створення безпечного, зручного і гнучкого простору, що враховує освітні, психологічні, фізичні та соціальні потреби здобувачів освіти, сприяє їхньому гармонійному, різнобічному розвитку. Заклад освіти сьогодення повинен бути якісним зокрема й через забезпечення в ньому середовища екологічної атмосфери, при якій кожен учасник освітнього процесу діє чесно, відкрито й етично, що служить основою для формування професійних та громадянських цінностей, стимулює розвиток відповідального, компетентного і соціально адаптованого сучасного покоління.

Особливого значення у забезпеченні якості наданих освітніх послуг набуває й системне, систематичне упровадження й дотримання принципів академічної доброчесності на всіх рівнях. Зазначимо, що у переліку таких рівнів І.В. Сивоус, Л.А. Гачак-Величко називають індивідуальний, колективний, інституційний та системний рівень, або на рівні «для окремої особи, установи, академічного середовища та законодавства» (Сивоус, Гачак-Величко, с. 4).

Доброчесне освітнє середовище насамперед регламентується як системою нормативно-правових актів, так і внутрішніх документів закладів освіти. Так, Законом України «Про академічну доброчесність» визначено академічну доброчесність як «сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності» (Про академічну доброчесність : Закон України). Закони «Про повну загальну середню освіту», «Про вищу освіту» містять норми щодо відповідальності за порушення академічної доброчесності, вимог до якості освіти, прозорості оцінювання, конкурсних процедур тощо. Окремо доброчесне освітнє середовище концептуально пов'язується зі створенням безпечних, психологічно комфортних умов навчання й праці, відсутністю насильства й дискримінації.

Установлено, що увага багатьох сучасних дослідників сконцентрована на визначені суті, базових складниках, впливу освітнього середовища на формування особистості здобувача, інструментах його побудови. Так, визначена нами проблематика була й залишається предметом безпосереднього аналізу філософів та педагогів О. Цимбалару (2016), О. Лаппо та ін. (2023); психологів Є. Бачинської (2007), О. Іванашко (2008), Т. Ткач та ін. (2008); соціологів Г. Сердюк (2023), О. Бундак (2023) та ін. Окремої уваги заслуговують педагогічні дослідження О. Боровець (2019), М. Братко (2015), О. Семенової та О. Ємчик (2017), О. Башкір і А. Денисенко (2021). де здійснено вагомий внесок у теоретичне осмислення сутності доброчесного освітнього середовища, уточнення його понять і структурних компонентів,

окреслення педагогічних умов та організаційно-методичних механізмів його формування в закладах освіти різних рівнів.

Інтерес становлять і дотичні до означеної нами проблематики дослідження, у яких висвітлено сутність і показники психологічно безпечного освітнього середовища, психодіагностичні методи його дослідження та психологічні умови створення (Формування безпечного освітнього середовища, 2023); особливості комунікації в мережевому освітньому просторі (Башкір & Друганова, 2025; Рубанець, 2021); проблематику інтеграції освітнього середовища у віртуальний простір Інтернету (Онопченко, 2015). тощо.

У контексті аналізу порушеного питання привертають увагу також дослідження, автори яких досліджують вплив сучасних тенденцій цифровізації вищої освіти на академічну доброчесність у середовищі взаємодії учасників освітнього процесу (Academic Integrity Training, 2024), виклики, пов'язані з зростанням випадків використання генеративного штучного інтелекту (ШІ) для академічної недоброчесності під час викладання й навчання, підсумкового контролю, підготовки й захисту кваліфікаційних робіт (Ranga, 2025; *Reassessing Academic Integrity in the Age of AI*, 2025; Suprpto, 2025), дотримання норм етики й авторського права тощо (Doleck, 2025; Lysenko et al., 2025; Рисинець, 2026).

Увагу дослідників також привертають шляхи етичного впровадження ШІ в освітній процес як інструменту підтримки академічної доброчесності, здатного сприяти формуванню етично сталого освітнього середовища (визначення та публікація правил використання ШІ в навчальному курсі, моделювання прикладів етичного використання ШІ, інтегрування ШІ в навчальні завдання з поясненням обмежень тощо) (Шестакова, 2025).

Проте констатуємо відсутність цілісного дослідження, присвяченого аналізу суті та основних принципів організації «доброчесного освітнього середовища». **Мета статті** – розкрити суть поняття «доброчесне освітнє середовище» через призму екологічності й охарактеризувати принципи його організації в закладах освіти різних рівнів.

Методологія. У ході дослідження використано такі методи: *аналіз законодавчих і науково-педагогічних джерел для визначення ступеня досліджуваності проблеми організації доброчесного освітнього середовища; порівняння та систематизація ідей науковців стосовно організації доброчесного освітнього середовища; узагальнення теоретичних поглядів учених на досліджувану проблему; кластеризації принципів організації доброчесного освітнього середовища в закладах освіти.*

Результати. Задля визначення суті обраного феномена варто, передусім, звернутися до аналізу змісту терміну «освітнє середовище» й інших дотичних до нього дефініцій, зокрема «освітній простір», «шкільний

простір», «педагогічна реальність» тощо. Так, встановлено, що автори сучасних досліджень визначають «освітнє середовище» як:

– *специфічний «індивідуально розвиваючий» феномен* (Задорожна, с. 45; Лаппо, 2023, с. 68), у якому «... акумулюються наукові, освітні, етичні та естетичні здобутки минулих поколінь викладачів і студентів», являє собою сукупність ... міжособистісних відносин, які встановлюють суб'єкти освіти в процесі своєї взаємодії» (Задорожна, с. 45) та перебування в якому має спонукати здобувача «...до особистісного духовного самовдосконалення» (Лаппо, 2023, с. 68);

– *«основа життєздатності»* будь-якого закладу освіти, у якій формуються умови «для задоволення основних потреб усіх учасників освітнього процесу, для формування їх особистості й професійного розвитку» (Кравченко, 2012, с. 204) ;

– «...освітньо загальний, сукупний, об'єднаний, інтегральний, цілісний чинник розвитку і становлення особистості, що відіграє значну роль у модифікації її поведінки, яка розгортається внаслідок запланованих і незапланованих впливів середовища, взаємодії особистості з його складовими» (Братко, 2015, с. 71);

– «...динамічна мережа взаємопов'язаних педагогічних подій, ключовим моментом яких виступає спільна діяльність, що орієнтована на співпрацю та активну діяльну позицію суб'єктів-учасників» (Онопченко, 2015, с. 96).

Зауважимо, що освітнє середовище закладу освіти розглядають також і як складно, високо організовану систему соціально-психологічних умов (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 6, 9), і як систему умов-ресурсів, завдання яких – забезпечення якісної освіти особистості, її соціалізація та психологічний розвиток (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 6). З цього підходу, враховуючи та змінюючи освітнє середовище, можна здійснювати прямий вплив на освітній процес та його результати.

У свою чергу, поняття «освітній простір» дослідники визначають, як «сферу взаємодії трьох його суб'єктів – учителя, учня і середовища», кожен з яких «являє собою синергетичну (складну, відкриту, невірноважену, нелінійну) модель...»; «...педагогічну реальність, у якій відбувається зустріч, взаємодія, осмислення і пізнання особистістю (подія) оточуючих її елементів-носіїв культури (освітнього середовища), що забезпечує суб'єктивізацію і прогресивний розвиток об'єктів (фігурантів і предметів)»; «систему педагогічних факторів та умов освоєння особистістю у процесі становлення спеціально організованого педагогічного середовища...» (Цимбалару, 2016, с. 45); «сукупність умов різного характеру (природного та створеного суб'єктами), у яких розгортається конструктивна взаємодія суб'єктів та явищ соціокультурної дійсності, спрямованих на реалізацію визначених завдань ...освіти» (Ковальчук, 2023) тощо.

Визначення змісту обраного для дослідження феномена потребує також з'ясування суті дефініції «академічна доброчесність». Узагальнення наявних визначень суті цього другого поняття, показало, що автори різних джерел «академічну доброчесність» визначають як:

- «важливу складову сучасного освітнього середовища, що відображає сукупність етичних і моральних норм, які регулюють наукову діяльність і є дієвим інструментом забезпечення і посилення якості вищої освіти загалом» (Бундак, 2023, с. 137)

- «зобов'язання та демонстрація чесної та моральної поведінки в академічному середовищі, що стосується як студентів, так і викладачів» (Sbaffi, Zhao, 2025);

- «особливий моральний кодекс академічної спільноти, яка на рівні створення та поширення знань повинна дотримуватися поведінки, що сприяє «викладанню та набуттю навичок, новим знанням і цінностям у справедливий та відповідальний спосіб» (Luniachek, 2020);

- «необхідну складову будь-якої цивілізованої суспільної діяльності, яка допомагає забезпечити розвиток науки та освіти на основі довіри, а також гармонії між ідеалами духовного розвитку та наукового пошуку знань» (Бундак, 2023, с. 140);

- «ключовий фактор забезпечення довіри до наукової та освітньої діяльності (Бундак, 2023, с. 140);

- «дієвий інструмент налагодження довіри, чесності, справедливості, відкритості між усіма суб'єктами освітньої діяльності та забезпечення якості освіти» (Сердюк, 2023, с. 161);

- «...сукупність етичних та моральних принципів, норм та правил, яких повинні дотримуватися учасники освітнього процесу...» (Опанасенко, Черненко, 2022, с. 138).

Аналіз наведених визначень показав, що важливою характеристикою дефініції є також сукупність етичних і моральних норм (відповідальність, чесність, етика, довіра тощо), що є невід'ємними складниками академічної доброчесності, так і підґрунтям спілкування й комунікації учасників освітнього процесу.

Узагальнення змісту наведених вище понять «освітнє середовище», «академічна доброчесність», обраних для визначення суті досліджуваної дефініції, дозволило поняття «доброчесне освітнє середовище» трактувати як таке освітнє середовище, у якому всі учасники освітнього процесу системно дотримуються принципів академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, відвага до дії), забезпечуючи прозорість правил, справедливість оцінювання, повагу до авторського права, недопустимість корупції, плагіату та інших форм недоброчесності, що створює підґрунтя для довіри до результатів навчання та наукових досягнень і гарантує якість освіти.

Зазначене вище також дало можливість виокремити найважливіші складники доброчесного освітнього середовища. Це передусім взаємна

обумовленість діяльності педагога й здобувача освіти. Як зазначає О. Задорожна, «властиве системі взаємодії емоційне підґрунтя породжує різні оцінки, орієнтації, уявлення партнерів по спільній діяльності, надає “забарвлення” взаємодії» (Задорожна, 2021, с.45). За висновками дослідників, саме особистісному компоненту «належить провідна системоутворювальна роль у формуванні неповторного освітнього середовища...» закладу освіти (Братко, 2015).

Отже, основою організації добродесного освітнього середовища є спосіб (характер) спілкування й взаємодії педагога з учасниками освітнього процесу. Зауважимо, що за визначенням дослідників, саме особистість самого педагога «задає більшість параметрів і властивостей освітнього середовища, створюючи і реалізуючи (часто несвідомо) концепції навчання і виховання, норми оцінювання поведінки та навчальної успішності тощо» (Задорожна, 2021, с.46).

У переліку засадничих принципів організації добродесного освітнього середовища є передусім **принцип гуманізації** («гуманітарної доцільності» або «гуманістичної спрямованості»), суть якого, за визначенням авторів різних досліджень, полягає в «здатності відстоювати права та інтереси особистості у відповідності до ключових гуманітарних критеріїв розуміння не тільки факту впливу умов, а й їх смислу (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 8); у «визнанні цінності людини як особистості, її права на свободу, щастя, охорону життя і здоров'я, виявлення й розкриття схильностей, здібностей, творчого потенціалу особистості» (Лекції з педагогіки вищої школи, 2006); «розкритті людиновимірного та орієнтованого на людину потенціалу викладачів та студентів, спрямованого на гуманізацію глобального соціального, соціально-політичного та соціально-культурного середовища» (Автомонов, 2012).

Дієвим способом реалізації вище названого принципу є впровадження в освітній процес закладу освіти технологій особистісно-орієнтованого навчання. Як слушно зауважують О. Шелевер, В. Фізер, використання таких технологій змінює процес спілкування педагога зі здобувачем, зміщує його акценти з позиції «... на рівні соціальних ролей», на «рівні особистісної взаємодії». А сама індивідуальність педагога виступає при цьому як «інструмент» спілкування. Психогігієна педагога (особистісний розвиток та професійні вміння), як наголошують автори дослідження, «перестають бути його особистою справою, а стають необхідними умовами роботи» (Шелевер, Фізер, с. 89).

Важливим принципом організації добродесного освітнього середовища закладу освіти є також **принцип діалогічності** (або суб'єкт суб'єктної, партнерської взаємодії всіх учасників освітнього процесу). Наголосимо, що саме діалог стає способом пізнання та об'єктивації персонального знання, засобом обміну цінностями між учасниками освітнього процесу (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 8). Про зростаючу значущість комунікації, її впливу на особистість, на

результати навчання й виховання в цілому, зазначають й інші дослідники, які, зокрема, наголошують, що комунікація «стає могутнім мотиватором і спонукачем для здійснення власного індивідуального шляху пізнання», «реальним процесом когнітивних зусиль кожного, хто штовхає вперед пізнання й допомагає отримати результат» (Кузнецова, Рубанець : с. 25).

Установлено, що партнерська взаємодія розглядається дослідниками як: «співробітництво, коли успіхи одних учасників спільної діяльності стимулюють більш продуктивну і цілеспрямовану діяльність її учасників» (Дубасенюк, 2022); «суб'єкт суб'єктна комунікація, якій притаманні ознаки двостороннього взаємозв'язку рівноправних партнерів, що охоплені спільною діяльністю...» (Задорожна, 2021 : с. 47);

За визначенням авторів сучасних досліджень, зокрема Л. Руденко, ефективна педагогічна взаємодія «суттєво знижує кількість стресогенних ситуацій», «уможливлює вибір індивідуальної траєкторії навчання та виховання», «забезпечує профілактику психічного перевантаження і втомлюваності» тощо, що у цілому створює комфортні й безпечні умови навчання в закладі освіти здобувача освітніх послуг (Руденко, 2019).

Узагальнення даних наукових статей І.В. Сивоус і Л.А. Гачак-Величко (2025), Т. Рисинець (2026), Р.А. Miranda-Rodríguez (2024) та ін. дозволяє стверджувати, що важливою вимогою до організації доброчесного освітнього середовища загалом і формування академічної доброчесності зокрема є цілеспрямована й послідовна політика закладу освіти щодо формування мотивації до етичної та відповідальної поведінки всіх учасників освітнього процесу.

Зазначимо, що важливими складовими такої *політики* є:

- розроблення, реалізація, постійний моніторинг й оновлення відповідно до останніх тенденцій і рекомендацій нормативних документів із академічної доброчесності;

- прозорість та відкритість політики академічної доброчесності закладу освіти

- вимогливість і принциповість закладу вищої освіти щодо обов'язкового дотримання правил академічної доброчесності, невідворотності покарань за її порушення;

- поінформованість, особистісне сприймання й усвідомлення принципів і правил академічної доброчесності під час навчання (*культура учіння*), викладання (*культура викладання*), здійснення дослідницької діяльності (*культура наукового дослідження*).

В умовах онлайн навчання, що стало основною формою підготовки сучасного покоління в умовах воєнного стану, особливо на прифронтових територіях, важливого значення набуває також ***принцип поєднання інформаційних і мережевих технологій з інтерактивними методами навчання***.

Як слушно зазначає О. Рубанець, в умовах «відсутності безпосередніх соціальних та емоційних контактів актуальним стає

перетворення мережових комунікацій на основу навчального процесу» (Рубанець, 2021, с. 39). У цих умовах важливого значення набуває обізнаність педагога, його вміння підбирати й застосовувати в освітньому процесі в онлайн режимі «нові когнітивні технології, які відкривають можливості розвитку когнітивних пізнавальних умінь і соціалізації особистості» здобувачів; здатності формувати на основі мережової пізнавальної діяльності «знаннєвого, експертного, аналітичного та проєктного середовища навчального процесу» (Рубанець, 2021).

Методи інтерактивного навчання активізують пізнавальну діяльність здобувачів освіти, сприяють самостійному пошуку шляхів розвитку навчальних завдань, ефективній взаємодії та командній роботі, формуванню власної думки, життєвих і професійних навичок, а також досягненню усвідомленої професійної компетентності. Використовуючи ці методи, викладач створює умови для розвитку рефлексії в здобувачів, що сприяє виробленню в них індивідуального стилю, має можливість прогнозувати й аналізувати результати роботи, підвищувати самоорганізацію та формувати адекватну особистісну самооцінку кожного здобувача освіти.

Робота в малих групах дає всім здобувачам освіти (у тому числі й сором'язливим) можливість брати участь у роботі, практикувати навички співробітництва, міжособистісного спілкування, що часто буває неможливим у великому колективі (Башкір, 2018). У закладах освіти під час онлайн навчання викладачі активно використовують такі інтерактивні методи: ділову гру для моделювання умов і відносин професійної діяльності; рольову гру як різновид ділової, де учасники розігрують заздалегідь розподілені ролі, щоб опанувати поведінкові та емоційні якості професійних ситуацій; «ПОПС-формулу» з чотирьох елементів (П – висловити позицію, О – обґрунтувати думку, П – навести приклад, С – сформулювати висновок); метод «Six Thinking Hats» (шість капелюхів мислення) для автономного вирішення проблеми через фокус на одній розумовій дії за раз; «Світове кафе» для обміну думками, ідеями та досвідом у малих групах, активізації колективної діяльності, генерації нових ідей і стимулювання взаємодії; кейс-метод (case-study) як проблемно-ситуаційний аналіз конкретних практичних завдань для провокації дискусії та освоєння професійних навичок; методи кооперативного навчання (робота в парах, ротаційні трійки, «два – чотири – всім разом», карусель, малі групи, акваріум), що поглиблюють розуміння матеріалу, розвивають мислення, мовлення, академічні досягнення та соціальні навички; а також сторітелінг для активної роботи студентів над навчанням історії, формування м'яких навичок комунікації, соціалізації та взаємодії (Башкір, 2023).

До онлайн-застосунків організації інтерактивного навчання можна віднести такі: Story Dice (генератор кубиків історій, генератор мемів), WardWall (створення власних завдань), Interacty (створення стильних вправ, інтерактивних зображень, мапи скарбів, печива з

передбаченнями тощо), Flippity (онлайн інструменти для вчителя), Genially (ресурс для розробки креативних завдань, інтерактивних подорожей, екскурсій, інтерактивних плакатів тощо), Padlet (віртуальна дошка), Forest (інструмент тайм-менеджменту), Play Market, SlidesMania (креативні шаблони), PowerPoint (інтерактивні презентації, ігри, дошки вибору), Jigsawplanet (генератор для створення пазлів), PiZap (ресурс для створення креативних фотоколажів), Renderforest (редактор для створення та редагування відео й анімованих роликів), Secret Door (секретні двері), Trello (дошка для командної роботи), Nearpod (платформа інтерактивних інструментів, ресурсів і матеріалів).

Важливим принципом організації добродесного освітнього середовища є також *принцип безпеки й психологічного комфорту*. Зазначимо, що психологічну безпеку особистості варто розглядати як процес емоційно-оцінного відображення, результатом якого є сукупність порівнюваних суб'єктом еталонних і реальних образів соціальних об'єктів, явищ і ситуацій, що визначають наявність і рівень прояву протиріч між цінностями (можливостями) суб'єкта й відображених характеристиках реальної дійсності; як властивість особистості (внутрішній ресурс опору і протидії деструктивним впливам) і як її стан (забезпечує базову потребу в захищеності) (Шелевер та Фізер, 2019, с. 88). За визначенням Т. Цюмак і Н. Бойчук, такий підхід означає «захищеність учасників освітнього процесу від загроз їх гідності, сприяння душевному благополуччю, позитивному світосприйняттю, розкриттю їх потенціалу для самоосвіти, саморозвитку та самовдосконалення в якості майбутніх фахівців (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 70).

У переліку можливих ризиків психологічній безпеці здобувачів освіти варто визначити такі:

- непорозуміння із соціальним оточенням; конфлікти, складні ситуації в міжособистісному спілкуванні, що можуть виникати з викладачами, батьками, друзями;
- психологічне, емоційне, сексуальне, економічне, інші види насильства, (ігнорування, приниження, погрози тощо), що несе загрозу можливості зберігати особисту гідність і право на повагу;
- невідповідність обраних для навчання методів і методик психофізичним, віковим та індивідуальним особливостям здобувачів;
- несприятливі чинники, пов'язані з:
  - навчанням, низькою участю здобувача в житті закладу освіти (відсутність власної позиції, низький рівень ініціативності, соціальної активності; низький рівень інформаційного забезпечення, матеріально технічної бази закладу освіти тощо);
  - перебуванням у самому закладі освіти, що можуть бути спричинені надзвичайними ситуаціями техногенного, природного характеру; військовими подіями (повітряні тривоги, обстріли тощо) (Кодекс безпечного освітнього середовища, 2022).

Заслужують на увагу виокремлені О. Шелевер та В. Фізер загрози психологічної безпеки, що можуть бути наявні в освітньому середовищі. Серед них дослідники визначили психологічне насильство (психологічна травма і її наслідки, невизнання референтної значимості освітнього середовища її учасниками); відсутність задоволеності основними характеристиками процесу взаємодії всіх учасників освітнього середовища; нерозвиненість системи психологічної допомоги (Шелевер & Фізер, 2019, с. 89).

Зазначимо, що до переліку ознак та властивостей психологічної безпеки особистості відносяться об'єктивна відсутність загроз, впевненість, почуття стабільності, відсутність тривоги, здатність до планування перспектив, цілепокладання, антиципаційна спроможність, низька віктимність, відсутність проявів агресії та булінгу (образ, цькування тощо), моральність та доброзичливість, безстрашність та осмисленість, психологічний комфорт та почуття захищеності (Формування безпечного освітнього простору, 2023, с. 12) формування належного рівня мовної свідомості (Кодекс безпечного освітнього середовища, 2022) тощо.

Обговорення. Отже, проведене дослідження дозволяє констатувати, що

- поняття «освітнє середовище» трактується як розвиваючий феномен, де створюються умови для особистісного розвитку та професійного становлення учасників освітнього процесу (М. Братко, О. Задорожна, В. Лаппо); основа для розбудови якісного та конкурентоспроможного закладу освіти (В. Кравченко), осередок колаборації та командної роботи освітян та здобувачів освіти (О. Онопченко);

- явище академічної доброчесності є загальноприйнятим в освітніх просторах закладів освіти України, якому надають великого значення при формуванні якісного освітнього середовища; академічна доброчесність відображає сукупність етичних і моральних норм, які регулюють освітню та наукову діяльність у закладі освіти, є дієвим інструментом забезпечення і посилення якості освіти в цілому (О. Бундак), налагодження довіри, чесності, справедливості, відкритості між усіма суб'єктами освітньої діяльності (Г. Сердюк);

- дієвими та ефективними принципами організації доброчесного освітнього середовища в закладах освіти різних рівнів є принцип гуманізації (П. Автомонов, О. Шелевер, В. Фізер), принцип діалогічності (О. Дубасенюк, І. Кузнецова, Руденко), принцип поєднання інформаційних і мережевих технологій з інтерактивними методами навчання (О. Башкір, О. Рубанець, принцип безпеки та психологічного комфорту (Т. Цюмак і Н. Бойчук).

Висновки. Отже, проведений науковий пошук дозволив з'ясувати, що доброчесне освітнє середовище закладу освіти – таке освітнє середовище, у якому всі учасники освітнього процесу системно

дотримуються принципів академічної доброчесності (чесність, довіра, справедливість, повага, відповідальність, відвага до дії), забезпечуючи прозорість правил, справедливість оцінювання, повагу до авторського права, недопустимість корупції, плагіату та інших форм недоброчесності, що створює підґрунтя для довіри до результатів навчання та наукових досягнень і гарантує якість освіти.

Серед принципів організації доброчесного освітнього середовища визначено принцип гуманізації, принцип діалогічності, принцип поєднання інформаційних і мережевих технологій з інтерактивними методами навчання, принцип безпеки та психологічного комфорту.

Перспективи подальшого дослідження вбачаємо у вивченні й презентації способів імплементації окреслених принципів організації доброчесного освітнього середовища на практиці; виокремленні та аналізі труднощів, що можуть виникнути на їхньому шляху.

Список використаних джерел

1. Academic Integrity Training Module for Academic Stakeholders: IEPAR Framework Khan Z.R. *Journal of Academic Ethics* (Springer) 2024. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09517-8>
2. Автомонов П.П. Стратегічний принцип гуманізації вищої освіти і тактика його реалізації. *Педагогічні науки*. 2012. № 15. С. 184-189. URL: https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob15_184.pdf
3. Бачинська Є.М. Механізм формування інноваційного освітнього простору в регіоні. *Педагогіка і психологія*. №1 (54). 2007. С.79 – 88.
4. Башкір О.І. Активні й інтерактивні методи навчання у вищій школі. *Педагогіка та психологія : збірник наукових праць*. Харків : ТОВ «ДІСА ПЛЮС», 2018. Вип. 60. С.33-44.
5. Башкір О.І. Онлайнові застосунки організації активного та інтерактивного навчання. *Перспективи та інновації науки*. 2023. Вип. 1(19). С. 33-45. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)-33-44](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-33-44)
6. Башкір О.І. Реалізація принципів академічної доброчесності в закладах вищої освіти України. *Освітологічний дискурс*. 2021. №2 (33). С. 77-89. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.2.6>
7. Башкір О.І., Денисенко А.О. Забезпечення доброчесного освітнього середовища закладу вищої освіти. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»)*. 2023. № 5(11) С. 372-283. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-372-382](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-372-382)
8. Башкір О., Друганова О. Особливості комунікації та навчальної взаємодії педагогів і здобувачів в умовах онлайн навчання. *Освітологічний дискурс*. 2025. Т. 50. № 3. С. 19–25. DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.3.2>
9. Боровець О. Освітнє середовище початкової школи: сучасні підходи та вимоги. *Інноватика у вихованні*. 2019. Вип. 9. С. 114-120. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_9_15
10. Братко М. Структура освітнього середовища вищого навчального закладу. *Наукові записки [Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка]*. Сер. : Педагогічні науки. 2015. Вип. 135. С. 67-72. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2014_22_4
11. Бундак О.А. Історична ретроспектива академічної доброчесності. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали VII Міжнародної*

науково-практичної конференції. (17 – 19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С.137-143. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-39>

12. Дубасенюк О. А. Партнерська взаємодія як базова складова комунікативної компетентності майбутніх педагогів в умовах магістратури. Педагогічні науки: Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2022. Ч. II. С. 17–24. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/35602/>

13. Задорожна О. М. Особливості комунікативної взаємодії суб'єктів педагогічного процесу в освітньому середовищі із застосуванням дистанційних технологій. Освітній дискурс: збірник наукових праць. 2021. № 33(5). С. 42–51. DOI: [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.33\(5\)-5](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.33(5)-5)

14. Ковальчук В. А. Освітнє середовище закладу професійної освіти як фактор розвитку особистості майбутнього фахівця. Креативна педагогіка. Житомир : Полісся, 2023. Вип. 16. С. 48–53. URL: <https://eprints.zu.edu.ua/38735/>

15. Кодекс безпечного освітнього середовища : методичний посібник / за заг. ред. Т. П. Цюман. Київ, 2022. 47 с. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/KBOS_book.pdf

16. Кравченко В. М. Феномен освітньо-професійного середовища в теоретико-педагогічних дослідженнях. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2012. Вип. 25(78). С. 203–215.

17. Кузнецова І., Рубанець О. Пізнання та комунікація в освітньому середовищі. *Вища освіта України*. 2023. № 3. DOI: [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3\(90\).03](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3(90).03)

18. Лаппо В.В. Розвиток духовних потреб студентів в освітньому просторі вищої школи. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*. (17 – 19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С.65-68. DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-17>

19. Лекції з педагогіки вищої школи: Навчальний посібник/ за ред. В.І. Лозової. Харків: «ОВС», 2006. С. 106

20. Онопченко О. Відкрите освітнє середовище та його інтеграція у віртуальний простір інтернету. *Педагогічні інновації: ідеї, реалії, перспективи*. 2015. Вип. 1. С. 94-100 URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2015_1_19

21. Опанасенко Н. І., Черненко Г. М. Академічна доброчесність як одна з вимог написання наукових робіт магістрами початкової освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. 2022. Вип. 85. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. С.137-141. DOI <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.85.29>

22. Рисинець Т. П. Цифровізація вищої освіти та академічна доброчесність: аналіз проблем, тенденцій та практик. *Наукові перспективи*. 2026. № 1(67). DOI: [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2130-2143](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2130-2143)

23. Рубанець О. Мережевий освітній простір. *Вища освіта України*. 2021. № 4. С. 39–46.

24. Руденко Л. А. Актуалізація здоров'язбережувального аспекту освітнього процесу. *Науковий вісник Львівської академії. Серія: Педагогічні науки*. 2019 р., випуск 5. С. 218-223

25. Семенов О., Ємчик О. Освітнє URL:середовище навчального закладу як детермінанта розвитку професійного потенціалу майбутнього вихователя. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Серія : Педагогічні науки / Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки ; [редкол.: І. О. Смолюк та ін.]. Луцьк, 2017. № 1 (350) : Серія : Педагогічні науки. С. 102-109. URL: <https://surl.li/rweent>*

26. Сердюк Г.А. Академічна доброчесність як складова забезпечення якості спеціалізованої освіти наукового спрямування. *Третій рівень освіти в Україні: становлення та тенденції : матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції*. (17 – 19 листопада 2023 р., с. Світязь Шацького району Волинської області). Львів – Торунь : Liha-Pres, 2023. С.161-164. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-46>
27. Сивоус І.В., Гачак-Величко Л.А. Академічна доброчесність як важливий елемент системи підвищення якості освіти. *Академічні візії*. 2025. №43. URL: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1926>
28. Ткач Т. В. Освітній простір особистості: психологічний аспект : монографія. Інститут ім. Г. С. Костюка АПН України. 2008. Київ. Запоріжжя. 272 с.
29. Формування безпечного освітнього простору закладу освіти в діяльності працівників психологічної служби / авт. кол: В. В. Байдик, Ю. П. Гопкало, І. О. Корнієнко, Н. В. Лунченко, Ю. А. Луценко, Р. А. Мороз, М. В. Саврасов, І. І. Ткачук; за наук. ред. Н. В. Лунченко, І. І. Ткачук. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2023. 111 с. URL: <https://surl.li/edkttty>
30. Цимбалару А.Д. Освітній простір: сутність, структура і механізми створення. *Український педагогічний журнал*. 2016. № 1. С. 41 – 50
31. Шелевер О. В., Фізер В. С. Психологічна безпека освітнього середовища: психолого-педагогічний аспект. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. 2019 р., № 67, Т. 1. С. 87 – 91 DOI: <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.67-1.18>
32. Шестакова С. О. Інноваційні підходи до навчання академічної доброчесності за допомогою технологій штучного інтелекту. *Педагогічна Академія: наукові записки*. 2025. № 21. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.16761095>
33. Lysenko T., Shestakova S., Yakovlieva O., Savastru N., Mykhailova O. Ethical Aspects of Using Artificial Intelligence for Monitoring Academic Integrity in Higher Education Institutions of Ukraine. *Seminars in Medical Writing and Education*. DOI: 2025 <https://doi.org/10.56294/mw2025447>
34. Doleck T. Systematic Review of Academic Integrity and Misconduct with Artificial Intelligence in Higher Education. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1007/s42979-025-04569-y>
35. Ranga M.M. Redefining Student Assessment in AI-Infused Learning Environments: A Systematic Review of Challenges and Strategies for Academic Integrity. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1007/s43681-025-00871-w>
36. Reassessing Academic Integrity in the Age of AI: A Systematic Literature Review on AI and Academic Integrity. *Social Sciences & Humanities Open*. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101299>
37. Suprpto N. Academic Integrity vs. Academic Misconduct: A Thematic Evolution Through Bibliometrics. *Journal of Academic Ethics*. 2025. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09580-1>
38. Sbaffi L., Zhao X. Evaluating a Pedagogical Approach to Promoting Academic Integrity in Higher Education: An Online Induction Program. *Frontiers in Psychology*. 2022. DOI: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1009305>
39. Luniachek T. Academic Integrity in Higher Education of Ukraine: Current State and Call for Action. *Education Research International*. 2020. DOI: <https://doi.org/10.1155/2020/8856251>
40. Miranda-Rodríguez R.A. Effectiveness of Intervention Programs in Reducing Plagiarism by University Students: A Systematic Review. *Frontiers in Education*. 2024. <https://doi.org/10.3389/feduc.2024.1357853>

References

Khan, Z. R. (2024). Academic integrity training module for academic stakeholders: IEPAR framework. *Journal of Academic Ethics*. <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09517-8>

Avtomonov, P. P. (2012). Stratehichni pryntsy humanizatsii vyshchoi osvity i taktyka yoho realizatsii [The strategic principle of humanizing higher education and the tactics of its implementation]. *Pedahohichni nauky*, 15, 184–189. https://sociology.knu.ua/sites/default/files/library/elopen/actprob15_184.pdf (ukr).

Bachynska, Ye. M. (2007). Mekhanizm formuvannia innovatsiinoho osvitnoho prostoru v rehioni [The mechanism for forming an innovative educational space in the region]. *Pedahohika i psykholohiia*, 1(54), 79–88(ukr).

Bashkir, O. I. (2018). Aktyvni y interaktyvni metody navchannia u vyshchii shkoli [Active and interactive teaching methods in higher education]. *Pedahohika ta psykholohiia: Zbirnyk naukovykh prats*, 60, 33–44. [in Ukrainian]

Bashkir, O. I. (2023). Onlainovi zastosunky orhanizatsii aktyvnoho ta interaktyvnoho navchannia [Online applications for organizing active and interactive learning]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*, 1(19), 33–44. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1\(19\)-33-44](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-1(19)-33-44) (ukr).

Bashkir, O. I. (2021). Realizatsiia pryntsyviv akademichnoi dobrochesnosti v zakladakh vyshchoi osvity Ukrainy [Implementation of the principles of academic integrity in higher education institutions of Ukraine]. *Osvitlohichnyi dyskurs*, 2(33), 77–89. <https://doi.org/10.28925/2312-5829.2021.2.6> (ukr).

Bashkir, O.I., & Denysenko, A.O. (2023). Zabezpechennia dobrochesnogo osvitnoho seredovyscha zakladu vyshchoi osvity [Ensuring an integrity-based educational environment in a higher education institution]. *Visnyk nauky ta osvity*, 5(11), 372–382. [https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5\(11\)-372-382](https://doi.org/10.52058/2786-6165-2023-5(11)-372-382) (ukr).

Bashkir, O., & Druhanova, O. (2025). Osoblyvosti komunikatsii ta navchalnoi vzaiemodii pedahohiv i zdobuvachiv v umovakh onlain-navchannia [Features of communication and educational interaction between teachers and students in online learning]. *Osvitlohichnyi dyskurs*, 50(3), 19–25. <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2025.3.2> (ukr).

Borovets, O. (2019). Osvitnie seredovyshe pochatkovoii shkoly: Suchasni pidkhody ta vymohy [The educational environment of primary school: Modern approaches and requirements]. *Innovatyka u vykhovanni*, 9, 114–120. http://nbuv.gov.ua/UJRN/inuv_2019_9_15 (ukr).

Bratko, M. (2015). Struktura osvitnoho seredovyscha vyshchoho navchalnogo zakladu [The structure of the educational environment of a higher education institution]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedahohichni nauky*, 135, 67–72. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Potip_2014_22_4 (ukr).

Bundak, O. A. (2023). Istorychna retrospektyva akademichnoi dobrochesnosti [A historical retrospective of academic integrity]. In *Tretii riven osvity v Ukraini: Stanovlennia ta tendentsii: Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 137–143). Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-39> (ukr).

Dubaseniuk, O. A. (2022). Partnerska vzaiemodiia yak bazova skladova komunikativnoi kompetentnosti maibutnikh pedahohiv v umovakh mahistratury [Partnership interaction as a basic component of future teachers' communicative competence in master's degree programmes]. *Pedahohichni nauky: Visnyk Luhanskoho natsionalnogo universytetu imeni Tarasa Shevchenka*, II, 17–24. <https://eprints.zu.edu.ua/35602/> (ukr).

Zadorozhna, O. M. (2021). Osoblyvosti komunikativnoi vzaiemodii subiektiv pedahohichnogo protsesu v osvitnomu seredovyschi iz zastosuvanniam dystantsiinykh tekhnolohii [Features of communicative interaction between subjects of the pedagogical process in an educational environment using distance technologies]. *Osvitnii dyskurs: Zbirnyk naukovykh prats*, 33(5), 42–51. [https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.33\(5\)-5](https://doi.org/10.33930/ed.2019.5007.33(5)-5) (ukr).

Kovalchuk, V. A. (2023). Osvitnie seredovyshche zakladu profesiinnoi osvity yak faktor rozvytku osobystosti maibutnoho fakhivtsia [The educational environment of a vocational education institution as a factor in the personal development of a future specialist]. *Kreatyvna pedahohika*, 16, 48–53. <https://eprints.zu.edu.ua/38735/> (ukr).

Tsimuman, T. P. (Ed.). (2022). *Kodeks bezpechnoho osvitnoho seredovyshcha* [Code of safe educational environment]. Kharkivska humanitarno-pedahohichna akademiia Kharkivskoi oblasnoi rady. https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/KBOS_book.pdf (ukr).

Kravchenko, V. M. (2012). Fenomen osvitno-profesiinoho seredovyshcha v teoretyko-pedahohichnykh doslidzhenniakh [The phenomenon of the educational and professional environment in theoretical and pedagogical research]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 25(78), 203–215. (ukr).

Kuznetsova, I., & Rubanets, O. (2023). Piznannia ta komunikatsiia v osvitnomu seredovyshchi [Cognition and communication in the educational environment]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 3. [https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3\(90\).03](https://doi.org/10.32782/NPU-VOU.2023.3(90).03) (ukr).

Lappo, V. V. (2023). Rozvytok dukhovnykh potreb studentiv v osvitnomu prostori vyshchoi shkoly [Development of students' spiritual needs in the educational space of higher education]. In *Tretii riven osvity v Ukraini: Stanovlennia ta tendentsii: Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 65–68). Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-17> (ukr).

Lozova, V. I. (Ed.). (2006). *Lektsii z pedahohiky vyshchoi shkoly: Navchalnyi posibnyk* [Lectures on higher school pedagogy: A textbook]. OVS. (ukr).

Onopchenko, O. (2015). Vidkryte osvitnie seredovyshche ta yoho intehratsiia u virtualnyi prostir internetu [Open educational environment and its integration into the virtual space of the Internet]. *Pedahohichni innovatsii: Idei, realii, perspektyvy*, 1, 94–100. http://nbuv.gov.ua/UJRN/ped_in_2015_1_19 (ukr).

Opanasenko, N. I., & Chernenko, H. M. (2022). Akademichna dobrochesnist yak odna z vymoh napysannia naukovykh robit mahistramy pochatkovoї osvity [Academic integrity as one of the requirements for writing scientific papers by master's students in primary education]. *Naukovyi chasopys NPU imeni M. P. Drahomanova. Serii 5. Pedahohichni nauky: Realii ta perspektyvy*, 85, 137–141. <https://doi.org/10.31392/NPU-nc.series5.2022.85.29> (ukr).

Rysynets, T. P. (2026). Tsyfrovizatsiia vyshchoi osvity ta akademichna dobrochesnist: Analiz problem, tendentsii ta praktyk [Digitalization of higher education and academic integrity: An analysis of problems, trends, and practices]. *Naukovi perspektyvy*, 1(67), 2130–2143. [https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1\(67\)-2130-2143](https://doi.org/10.52058/2708-7530-2026-1(67)-2130-2143) (ukr).

Rubanets, O. (2021). Merezhevyi osvitnii prostir [Networked educational space]. *Vyshcha osvita Ukrainy*, 4, 39–46. <https://wou.npu.edu.ua/> [in Ukrainian]

Rudenko, L. A. (2019). Aktualizatsiia zdoroviazberezhuvального aspektu osvitnoho protsesu [Actualization of the health-preserving aspect of the educational process]. *Naukovyi visnyk Lotnoi akademii. Serii: Pedahohichni nauky*, 5, 218–223. (ukr).

Semenov, O., & Yemchuk, O. (2017). Osvitnie seredovyshche navchalnoho zakladu yak determinanta rozvytku profesiinoho potentsialu maibutnoho vykhovatelya [The educational environment of an educational institution as a determinant of the development of the professional potential of a future preschool teacher]. *Naukovyi visnyk Skhidnoievropeiskoho natsionalnoho universytetu imeni Lesi Ukrainky. Serii: Pedahohichni nauky*, 1(350), 102–109. <https://surl.li/rweent> (ukr).

Serdiuk, H. A. (2023). Akademichna dobrochesnist yak skladova zabezpechennia yakosti spetsializovanoi osvity naukovoho spriamuvannia [Academic integrity as a component of quality assurance in specialized scientific education]. In *Tretii riven osvity v Ukraini: Stanovlennia ta tendentsii: Materialy VII Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii* (pp. 161–164). Liha-Pres. <https://doi.org/10.36059/978-966-397-331-9-46> (ukr).

Syvous, I. V., & Hachak-Velychko, L. A. (2025). Akademichna dobrochesnist yak vazhlyvyi element systemy pidvyshchennia yakosti osvity [Academic integrity as an important element of the system for improving the quality of education]. *Akademichni vizii*, 43. <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1926> (ukr).

Tkach, T. V. (2008). *Osvitnii prostir osobystosti: Psykholohichni aspekt* [The educational space of personality: A psychological aspect]. Instytut imeni H. S. Kostiuka APN Ukrainy(ukr).

Baidyk, V. V., Hopkalo, Yu. P., Korniienko, I. O., Lunchenko, N. V., Lutsenko, Yu. A., Moroz, R. A., Savrasov, M. V., & Tkachuk, I. I. (2023). *Formuvannia bezpechnoho osvitnoho prostoru zakladu osvity v diialnosti pratsivnykiv psykholohichnoi sluzhby* [Formation of a safe educational space of an educational institution in the activities of psychological service workers] (N. V. Lunchenko & I. I. Tkachuk, Eds.). UNMTS praktychnoi psykholohii i sotsialnoi roboty. <https://surl.li/edkty> (ukr).]

Tsymbalaru, A. D. (2016). Osvitnii prostir: Sutnist, struktura i mekhanizmy stvorennia [Educational space: Essence, structure, and mechanisms of creation]. *Ukrainskyi pedahohichnyi zhurnal*, 1, 41–50. (ukr).

Shelever, O. V., & Fizer, V. S. (2019). Psykholohichna bezpeka osvitnoho seredovyscha: Psykholoho-pedahohichni aspekt [Psychological safety of the educational environment: A psychological and pedagogical aspect]. *Pedahohika formuvannia tvorchoi osobystosti u vyshchii i zahalnoosvitnii shkolakh*, 67(1), 87–91. <https://doi.org/10.32840/1992-5786.2019.67-1.18> (ukr).

Shestakova, S.O. (2025). Innovatsiini pidkhody do navchannia akademichnoi dobrochesnosti za dopomohoiu tekhnolohii shtuchnoho intelektu [Innovative approaches to teaching academic integrity using artificial intelligence technologies]. *Pedahohichna Akademiia: Naukovi zapysky*, 21. <https://doi.org/10.5281/zenodo.16761095> (ukr).

Lysenko, T., Shestakova, S., Yakovlieva, O., Savastru, N., & Mykhailova, O. (2025). Ethical aspects of using artificial intelligence for monitoring academic integrity in higher education institutions of Ukraine. *Seminars in Medical Writing and Education*. <https://doi.org/10.56294/mw2025447>

Doleck, T. (2025). Systematic review of academic integrity and misconduct with artificial intelligence in higher education. <https://doi.org/10.1007/s42979-025-04569-y>

Ranga, M. M. (2025). Redefining student assessment in AI-infused learning environments: A systematic review of challenges and strategies for academic integrity. <https://doi.org/10.1007/s43681-025-00871-w>

Reassessing academic integrity in the age of AI: A systematic literature review on AI and academic integrity. (2025). *Social Sciences & Humanities Open*. <https://doi.org/10.1016/j.ssaho.2025.101299>

Suprpto, N. (2025). Academic integrity vs. academic misconduct: A thematic evolution through bibliometrics. *Journal of Academic Ethics*. <https://doi.org/10.1007/s10805-024-09580-1>

Sbaffi, L., & Zhao, X. (2022). Evaluating a pedagogical approach to promoting academic integrity in higher education: An online induction program. *Frontiers in Psychology*. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.1009305>

Luniachek, T. (2020). Academic integrity in higher education of Ukraine: Current state and call for action. *Education Research International*, 2020, Article 8856251. <https://doi.org/10.1155/2020/8856251>

Miranda-Rodríguez, R. A. (2024). Effectiveness of intervention programs in reducing plagiarism by university students: A systematic review. *Frontiers in Education*. <https://doi.org/10.3389/educ.2024.1357853>

Olha BASHKIR,

<https://orcid.org/0000-0001-5237-9778>,

head at the Chair of Educology and Innovative Pedagogy,
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University, 29
Alchevsky Str., 61022, Kharkiv, Ukraine
olga.bashkir@hnpu.edu.ua

Olena DRUHANOVA,

<https://orcid.org/0000-0002-5985-8293>,

professor at the Chair of Educology and Innovative Pedagogy,
H.S. Skovoroda Kharkiv National Pedagogical University,
29 Alchevsky Str., 61022, Kharkiv, Ukraine,
olena.druganova@hnpu.edu.ua

Principles of organizing an educational environment based on academic integrity

***Abstract.** In modern educational institutions, efficiency contributes to the creation of a safe, flexible educational space that takes into account the psychological, physical and social needs of students and promotes their harmonious development. A fair educational environment, regulated by the Law of Ukraine 'On Education' (Article 42), ensures transparency in assessment, detection of plagiarism and corruption, and builds trust in learning outcomes and professional value. Based on a review of several scientific works devoted to the development and requirements of the educational environment and academic integrity, it has been established that an ethical educational environment in an educational institution is one in which all participants in the educational process systematically adhere to the principles of academic integrity (honesty, trust, fairness, respect, responsibility, courage to act), ensuring transparency of rules, fairness of assessment, respect for copyright, inadmissibility of corruption, plagiarism and other forms of dishonesty, which creates a basis for trust in learning outcomes and scientific achievements and guarantees the quality of education. The article identifies the fundamental principles for creating an ethical educational environment within an educational institution from the perspective of its environmental sustainability: the principle of humanization (unlocking the creative potential of students, protecting rights and freedoms, shifting communication from social roles to personal interaction, and ensuring the psychological well-being of teachers as a condition for effective work); the principle of dialogue (partner subject-subject interaction, where dialogue motivates learning and reduces stress); the principle of combining information and network technologies with interactive teaching methods (business games, the POPS formula, Six Thinking Hats, the case method, storytelling; tools such as Story Dice, Padlet, Nearpod, etc.; replacement of direct contacts with network communications in wartime, development of cognitive skills and socialisation, creation of an expert and project environment, activation of reflection and a competence-based approach; the principle of safety and psychological comfort (protection from violence, bullying, conflicts; confidence,*

stability, morality, positive worldview, unlocking potential for self-development).

Keywords: *environment, integrity, education, humanisation of education, sustainability of the educational environment, learners, teaching principles, interactive methods.*

Стаття надійшла до редакції: 27.02.2026.

Прийнято до друку: 18.06.2026.

Опубліковано: 30.06.2026.

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ОСВІТИ

DOI: <https://doi.org/10.28925/2312-5829/2026.1.3>

UDC 378.147:004.9+37.018.43

Mykhailo ZUIEV

<https://orcid.org/0009-0001-2227-4067>

postgraduate student of the Department of Applied Psychology,
V. N. Karazin Kharkiv National University, 4 Svobody Square,
Kharkiv, Ukraine, mykhailo.zuiev@karazin.ua,

Didactic conditions for the effective use of digital technologies in the training of students of humanities specialties

Abstract. *The article substantiates the didactic conditions for the effective use of digital technologies in the training of students of humanities specialties at a Ukrainian university. The relevance of the study is due to the institutional transition to mixed and distance formats, uneven access to resources, and the need to ensure quality and academic integrity in the digital environment, in particular in conditions of military risks. The goal is to scientifically and methodologically substantiate the system of didactic conditions that transform the use of digital tools from technical support of the course into a pedagogically guided tool for the development of humanitarian learning outcomes (critical reading, argumentation, academic writing, working with sources and data). The methodology is of a theoretical and methodological nature and includes a documentary analysis of normative and contextual materials, a scoping review of scientific publications, qualitative content analysis, and pedagogical modelling with subsequent operationalization of the results in the form of a methodological matrix. Five interrelated didactic conditions were obtained: (1) constructive coordination of learning outcomes, educational activities, and assessment; (2) activity-based and scenario-based design of activities in a digital environment with phased support; (3) organizational and infrastructural sustainability and accessibility (a minimally sufficient set of tools, asynchronous alternatives, clear course structure); (4) formative assessment, feedback, and*